

LÄTLANE VÖTTIS ÜLE: Kaspars Putniņš (1966) on alates hooajast 2014/2015 Eesti Filharmoonia Kammerkoori kunstiline juht ja peadirigent. Etnoloogiadoktor **Aimar Ventsel** peilis, kellega tegu.

Kui klassika rokib

Kõigepealt pisut tausta, et asjad oleks enam-vähem selged. Alates aastast 1992 on Kaspars Putniņš olnud Läti Raadio Koori dirigent. Aastal 1994 asutas ta koori solistide baasil ansambli Läti Raadio Kammerlauljad. Aastail 2005–2008 oli ta Eesti Rahvusmeeskoori kunstiline juht ja peadirigent. Külalisdirigendina on Kaspars Putniņš juhatanud selliseid Euroopa nimekaid koore nagu BBC Singers, RIAS Kammerkoor, Berliini Rundfunkchor, NDR Koor, Hollandi Raadio Koor, Collegium Vocale Gent, Flaami Raadio Koor jt. Sel hooajal teeb ta kooriga kontserdisarja „Vitraazid“ – neli erinevat kava Eesti eri paigus, millega esitatakse klassika tähtseid ja uusi teosed eesti heliloojatelt.

Aimar Ventsel (A.V): Teie CV on väga muljetavaldav. Te olete töötanud eri maades suurepärase kollektiividega. Kuidas juhtus nii, et Te olete nüüd Eestis, mida ei saa just klassikalise muusika maailmavõimukse pidada?

Kaspars Putniņš (K.P): Tegelikult on Eesti maailma klassikalise muusika supervõim. Eestis on komponiste ja ansambleid, kellel pole vaja ühtegi

Tegelikult on Eesti maailma klassikalise muusika supervõim. Eestis on komponiste ja ansambleid, kellel pole vaja ühtegi soovitud ega tutvustust.

soovitud ega tutvustust. Peale Arvo Pärdi, kes peaks olema maailma kõige enimmärgitud komponist, on siin ka palju teisi tegijaid, keda tuntakse üle maailma. Arvestades Eesti väiksust, on teie maa väga kõrgel kohal. Elukutselise koorilaulu maailm on väike – piisab varvastest ja näpudest, et kõrgetasemelisi elukutselisi kollektiive kokku lugeda. Ma mõtlen siinkohal koore, kellel on oma stiil ja isiksus.

A.V: Te olete kuulnud selle poolest, et toetate uut klassikalist muusikat ja paistate silma eesti uue klassikalise muusika toetamisega. Mis huvitab ja vaimustab Teid just eesti muusikas?

K.P: Kaks peamist tööd, mida me valmistame uueks hooajaks, on ikka veel valmistamise järgus. Põhijooned on olemas, elektroonilised põhjad on valmis, ent töö teoste arenguga jätkub proovides. Minu suhe uude muusikasse on mitmekülgne. Ma pole ainult klassikalise muusika selle külje armastaja. Mulle meeldib barokk, aga ka Stravinski. Uue muusika juures huvitab mind see, et meil on ajalooline võimalus osaleda muusika tekkimise protsessis. See on diskussioon artisti ja komponisti rollist muusikas. Ma ütlesin, et mu enda huvid on väga egoistlikud: ma saan selles protsessis kaasa teha ning see ongi, mis motiveerib. Teatud mõttes on see nagu vabanemine – sa

näed, kuidas midagi uut sünnib. Ja see kogemus on ainulaadne. Teiselt poolt on igasugune koostöö komponistide ning elukutseliste artistide vahel äärmiselt tähtis nii individuaalsel kui ka gruppitasandil. Komponisti silmade ja kõrvade kaudu mõistame, kes me oleme: koor, muusikakollektiiv. Komponistil on väga konkreetne arusaam, millega on tegu. Seega, iga kord, kui komponist töötab kooriga, loob ta selle ansambli uuesti. Muidugi teavad komponistid ansambleid ja nende muusikat ning suudavad tekitada olukorda, kus me iga kord leiame endas midagi uut. Eestis on väga palju huvitavaid komponiste. On tõeline nauding olla osa sellest väärtuslikust loometööst.

A.V: Te mainisite elektroonikat. Klassikalises muusikas teatavasti on erinevaid arvamusi, kui kaugele sa võid minna uute elementide ja instrumentide adapteerimisel. Kuidas Teie sellesse diskussiooni suhtute?

K.P: Kui aus olla, siis pole ma eriti huvitunud nendest diskussioonidest. Ent alati leidub inimesi, kes on rohkem avatud eksperimentidele. Ma tean, et paljud peavad elektroonilist muusikat ebahuvitavaks või vähem huvitavaks kui akustilisi instrumente. Mitmekesiseid pille kasutades saab aga ka mitmekesistada kõlapilti. Ei saa väita, et klassikalise muusika komponistidele oleks elektroonilised instrumentid võõrad. Tegelikult on omajagu komponiste, nagu näiteks Heinz Holliger või Helmut Lachemann, kes kasutavad elektrooniliste instrumentide kõla akustilistel instrumentidel. Sa mõtled, et nad kasutavad elektroonilisi instrumente, ent tegelikult kasutatakse kavalasti hoopis kõlapilti. Iseenesest on tänapäeva klassikalises muusikas nii palju suundumusi ja helikeeli, et ma ei usu tänapäeva klassikalises muusikas inimestesse, kes erastaks endale õiguse saundile. Võib väita, et mesinädalad elektrooniliste kõladega klassikalises muusikas on nüüdseks läbi, aga ei. Neid kõlaseid kasutatakse teose helikeele rikastamiseks edasi!

A.V: Teie kavas on ka teos Alfred Schnittkelt (üks väheseid nõukogude avangard-komponiste). Mis paelub Teid tema teostes?

K.P: Alati on kaks asja – sisu ja vorm. Mulle meeldib enam sisu. Kuigi vahel võib vorm olla huvitavamgi, nagu näiteks John Cage'il. Schnittke puhul on olulised mõlemad. Kui vaadata tema töid alates filmimuusikast kuni klassikalise kontsertmuusikani, siis tema meisterlikkus on üllatav. See, kuidas ta kombineerib hääli ja helisid! Igal juhul on ta suure südamega inimene, kes kirjutab üldnimelikel teemadel nagu armastus, elu ja surm. Teos, mida meie esitame, oli kirjutatud Venemaa ristiusustamise 1000. aastapäevaks ja see on väga komplitseeritud teos isamaast ja vene kultuurist, mille tegi juudi-saksa päritoluga komponist, kelle soontes voolas väga vähe vene verd. Kõik need vastuolud kajastuvad ka teoses. On olemas vähe sellist koorimuusikat, mis sisaldaks niivõrd märkimisväärset suurust. Peale selle on teos tehniliselt väga muljetavaldav. See on väljendusriikas, dramaatiline ja nõudlik. ✕

Rohkem infot kontserdisarja „Vitraazid“ kohta saad siit: <http://www.epcc.ee/announcement/kontserdisari-vitraazid/>

KRISTIAN KRUUSER

Kunst
kutsub!

TARTMIUS

Tartu
Kunstimuseum
Art Museum
tartmus.ee